

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0240083 Fåran

Länsstyrelsen
Örebro län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU som skapades för att hejda utrotning av vilda djur och växter och att bevara deras livsmiljöer. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom nätverket av Natura 2000-områden säkerställs livsmiljöer och arter inför framtiden. Varje land är skyldigt att bevara utpekade naturtyper och arter i landets Natura 2000-områden. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. I Örebro län finns 28 av dessa naturtyper. Taiga, slätterängar i låglandet och högmossar är några exempel på utpekade naturtyper i vårt län. I länet ingår 43 arter i fågeldirektivet och 25 arter ingår i habitatdirektivet. Exempel på arter som ingår fågeldirektivet är havsörn, trana och tjäder och exempel på arter i habitatdirektivet är läderbagge, större vattensalamander, asknätfjäril och guckusko.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan (eller skötselplan) med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska tydliggöra inriktningen på förvaltningen av området och ligga till grund för tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den är ett så kallat "levande dokument".

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. beslut om bildande av naturreservat.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0240083 Fåran

Kommun: Örebro

Områdets totala areal: 15,7 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-01-30

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-03-20

Markägarförhållanden: Privat

Regeringsbeslut, historik: SPA: Nej, pSCI: 1998-12-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet:

9060 - Åsbarrskog

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

Den öppna och betade tallskogen på en rullstensås.

Motivering

Betade tallskogar på rullstenåsar är en ovanlig naturmiljö i regionen.

Prioriterade åtgärder

Området är skyddat som naturreservat. Fortsatt kontinuerlig hävd krävs för att de biologiska värdena ska bevaras.

Beskrivning av området

Området utgörs av en del av Fellingsbroåsen som sträcker sig över Hjälmarens och bildar flera öar, bland annat Fåran. Ön är uppdelad i två öar, Inre och Yttre Fåran, vilka är sammanbundna med en vegetationslös gruslevel. Öarna är helt uppbyggda av isälvsorterat material, främst sand och grus, men även spridda block och blocksamlingar. Båda öarna har en typisk åsform i sina inre partier. Före Hjälmarens sänkning med nära två meter i slutet av 1800-talet nådde endast dess högsta delar över vattenytan. Den gamla strandlinjen är mycket framträdande i terrängen.

Fåran är skogsbevuxen utom de kala sand- och grusstränderna. Skogen består i de högre partierna av en gles ängsartad tallskog med gräs och örter. Markskiktet domineras av gräs och örter såsom lundgröe, fårsvingel, kruståtel. I de låga partierna växer en lövblandskog med björk, asp, al och rönn. I markskiktet finns rikligt med skogs- och ängskovall och backglim. De lägre partierna har en lövblandskog med björk, asp och al. Två mindre områden består av alkärr och även stränderna kantas av al. Ön har tidigare betats och betet återupptogs 2006.

På grund av de goda badmöjligheterna längs öarnas till stor del vegetationsfria sand- och grusstränder är Fåran en av Hjälmarens bästa och mest välbesökta badö.

Vad kan påverka negativt

- Exploatering av området.
- Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande träslag.
- Markskador, grävning, grustäkt, dikning. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador, medan tramp sällan är negativt.
- Uttag av grundvatten så att grundvattennivån sänks.
- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.
- Försurning kan utgöra ett problem för flera arter.
- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner.
- Igenväxning av gran i tallbestånd kan på kort sikt försämra förutsättningarna för örtfloran och insektsfaunan, på lång sikt kan tallen missgynnas. Denna utveckling kan vara en följd av bristen på dynamik, men också av att bete upphör.

Bevarandeåtgärder

Gällande bevarandeåtgärder

- Det behövs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).
- Området är skyddat som naturreservat enligt 7 kap 4§ miljöbalken.
- Strandskydd gäller 100 m från strandlinjen enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken.
- Betesmarken i området omfattas av landsbygdsprogrammets miljöersättning för betesmarker och slätterängar.

Övriga bevarandeåtgärder

- För att tallskogens öppenhet ska behållas är det viktigt med fortsatt bete i området. Vid behov görs röjningar för att hålla efter igenväxningsvegetation.
- Arealen av naturtypen 9060 åsbarrskog bör utökas till 9,9 hektar vid nästa tillfälle att anmäla ändringar till regeringen (jämför naturtypskarta).

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet

9060 - Åsbarrskog

Areal: 7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen förekommer på rullstensåsar, på deras sluttningar eller vid åsarnas fot och är torr-blöt och näringsfattig-näringsrik. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och inhemska barrträd utgör minst 50% av grundytan. Ofta utgör tall minst 50% av grundytan uppe på åsen, men i nedre delen, med relativt ytligt grundvatten, utgör ofta gran minst 50% av grundytan. I sällsynta fall kan även gran förekomma uppe på åsen. Lövinslag förekommer, främst i de nedre delarna. Skogen ska likna, eller i en relativt nära framtid kunna likna en naturskog med avseende på egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Floran och faunan är normalt rik på arter av flera organismgrupper som har en preferens för soliga och sandiga miljöer.

Natura 2000-området Fåran består i de högre partierna av en gles ängsartad tallskog med gräs och örter. De lägre partierna har en lövblandskog med björk, asp och al. Två mindre områden består av alkärr och även stränderna kantas av al. Fåran har fram till 1960-talet utnyttjats för färbete. Betet återupptogs 2006 och sker på för- och sensommaren.

Bevarandemål

Arealen av Åsbarrskog (9060) ska vara minst 7 hektar. Bete ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av speciellt tall. Det ska finnas stående döda eller döende träd samt lågor, gamla träd med grov bark, skador och håligheter. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag genom en variation mellan täta respektive öppna och glest beskogade delar, samt bryn. Gran, buskar och sly ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Speciellt de öppna strandmiljöerna ska hållas öppna utan igenväxningsvegetation. Det ska finnas karaktäristiska arter såsom tall, fårsvingel och backglim i området.

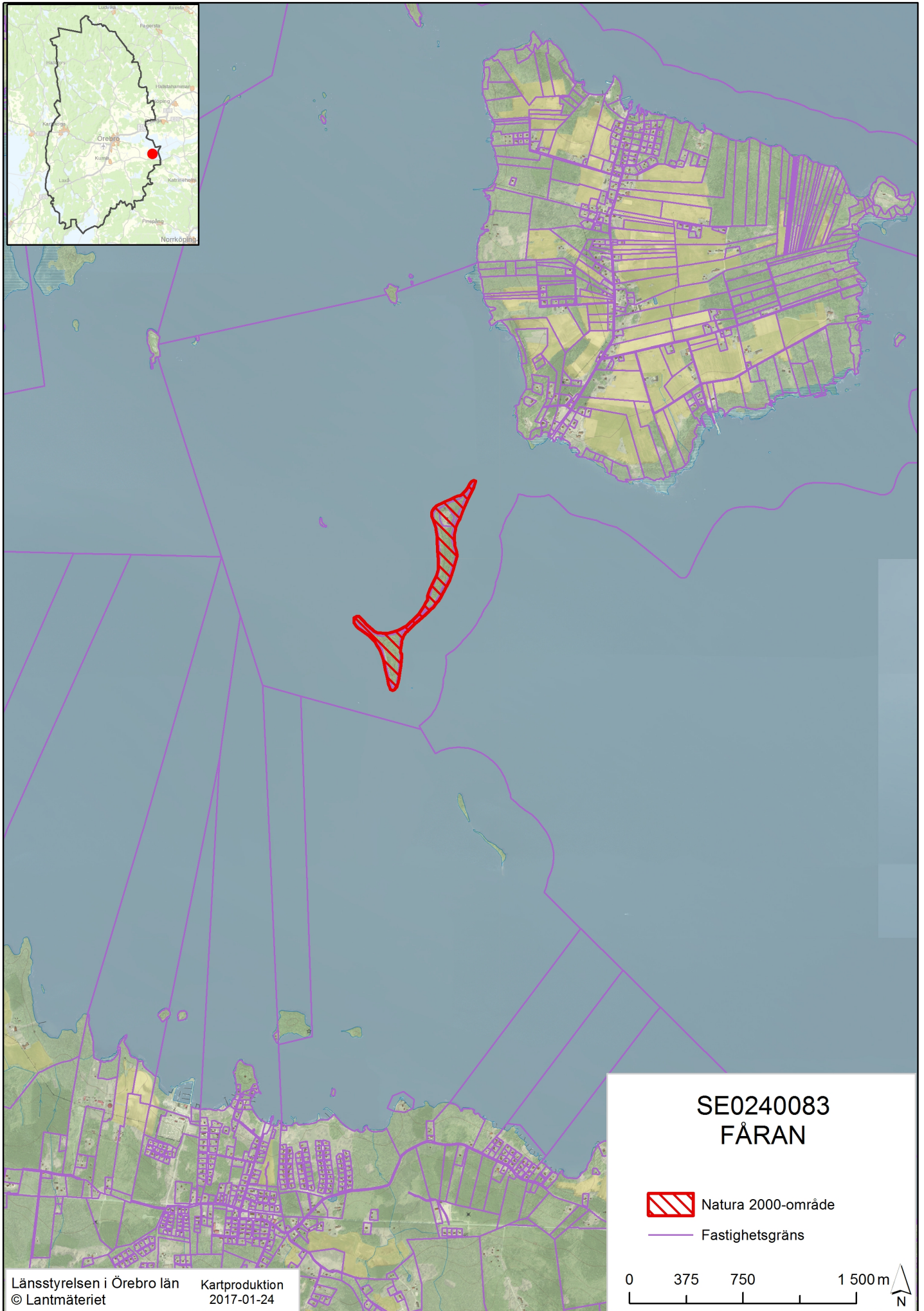
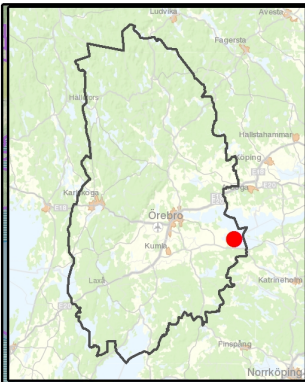
Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för 9060 Åsbarrskog är god så länge som beteshävdens upprätthålls.

Dokumentation

- Artportalen, ArtDatabanken SLU (www.artportalen.se)
- Andersson, Bengt-Erik och Edberg, Lars 1981. Inventering av rullstensåsar inom Örebro och Kumla kommun. Länsstyrelsen i Örebro län. Publikation 1981:16
- Länsstyrelsen i Örebro län. Bevarandeplan för Fåran 2005.

Översiktskarta

SE0240083
FÅRAN

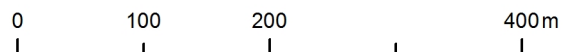
- Natura 2000-område
- Fastighetsgräns

Natura 2000-området Fåran
(SE0240083)

Naturtyp

 9060 - Åsbarrskog Yttergräns

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län
Stortorget 22, 701 86 Örebro
010-224 80 00
orebro@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/orebro